

Dit document maakt gebruik van bladwijzers

NBA-handreiking 1135
Publicatie kwaliteitsfactoren

4 maart 2016

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

The logo for the Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) consists of a thick black horizontal bar above the letters 'NBA' in a bold, sans-serif font.

NBA

NBA-handreiking 1135 Publicatie kwaliteitsfactoren

NBA-handreiking 1135:	Publicatie kwaliteitsfactoren
Van toepassing op:	Accountantsorganisaties met een oob vergunning
Onderwerp	Toelichten van kwaliteitsfactoren in het transparantie verslag
Datum:	4 maart 2016
Status:	NBA-handreiking, geen dwingende bepalingen. Wanneer in de tekst het woord 'dient' of een synoniem daarvan wordt gebruikt, betreft het een verwijzing naar wettelijke of overige verplichtingen.
Relevante regelgeving	<ul style="list-style-type: none">• Bta, artikel 30• BTA, artikel 2b• Wta, artikel 12c, eerste lid, onderdeel d• EU verordening Artikel 13

Publicatie kwaliteitsfactoren

Inhoudsopgave

1 Inleiding	4
2 Relevantie	4
3 Rapportage organisatie specifieke kwaliteitsfactoren	4
4 Rapportage generieke kwaliteitsfactoren	5
4.1 Input	5
4.2 Proces	5
4.3 Output	6
5 Ontwikkeling kwaliteitsdenken	6
6 Toepassingsgebied en ingangsdatum	6
Bijlage: Relevante regelgeving	7

1 Inleiding

De accountant speelt een relevante en belangrijke rol in de maatschappij. Het is belangrijk dat accountants een oordeel geven naar aanleiding van hun controle waar belanghebbenden op kunnen vertrouwen. De kwaliteit van de uitgevoerde controle is echter niet goed te beoordelen voor gebruikers van de jaarrekening en bijbehorende controleverklaring ('stakeholders'). Mede daarom is het belangrijk dat het bestuur van accountantsorganisaties een redelijke mate van zekerheid verkrijgt dat de controles in overeenstemming met wet en regelgeving worden uitgevoerd. Zij verkrijgen deze zekerheid door een adequaat stelsel van interne (kwaliteits)beheersing in te richten.

Accountantsorganisaties met een oob-vergunning (hierna: OOB kantoren) moeten in hun transparantieverslag aan het publiek inzicht geven in hun structuur, bestuur, stelsel van kwaliteitsbeheersing en daadwerkelijk functioneren. Duidelijke rapportage van doelstellingen en resultaten, op basis van door de accountantsorganisatie gebruikte meetbare KPI's en een aantal sectorbreed gedefinieerde kwaliteitsfactoren, draagt bij aan het begrip van stakeholders ten aanzien van de mate waarin een accountantsorganisatie en de sector investeert in kwaliteit en de resultaten daarvan. De Werkgroep toekomst accountantsberoep heeft aangedrongen op een dergelijke rapportage.

Door het rapporteren van KPI's en kwaliteitsfactoren geven OOB kantoren concreet invulling aan de in de Bta (Na 17 juni 2017: De EU verordening) voor OOB kantoren voorgeschreven beschrijving van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en relevante informatie over haar investeringen in kwaliteit en de uitkomsten daarvan. Hiermee geven de beleidsbepalers van de organisatie tevens weer hoe zij waarborgen dat ze adequaat invulling geven aan de zorgplicht zoals bedoeld in de Wta. De relevante regelgeving is opgenomen in de bijlage bij deze handreiking.

2 Relevantie

Deze NBA-handreiking is van toepassing op alle accountantsorganisaties met een oob-vergunning.

3 Rapportage organisatie specifieke kwaliteitsfactoren

Een accountantsorganisatie zal om te voldoen aan de kwaliteitsambitie een aantal meetbare doelstellingen hebben geformuleerd ten aanzien van de investeringen (input) in kwaliteit, de kwaliteitswaarborgen binnen het proces van uitvoering van de controle (proces) en de gewenste uitkomsten (output). Om haar prestaties en voortgang bij het realiseren van haar kwaliteitsambitie, en de op grond daarvan geformuleerde doelstellingen, te meten zal de organisatie een aantal kwaliteitsfactoren hebben geïdentificeerd die voor haar maatgevend zijn – de KPI's op het gebied van kwaliteit. De uitkomst van deze metingen is relevant voor stakeholders die zich een beeld willen vormen bij de investeringen en prestaties op het gebied van kwaliteit door de accountantsorganisatie.

De rapportage van de kwaliteitsfactoren geeft geen volledig inzicht in het kwaliteitsdenken van accountantsorganisaties. Naast de realisatie op een bepaalde kwaliteitsfactor is het van belang dat accountantsorganisaties ook hun ambitie weergeven, uitleggen waarom deze ambitie bij ze past, welke duiding zij geven aan het verschil tussen ambitie en realisatie en welke acties hieruit volgen. De realisatie als zodanig heeft informatiewaarde, maar zonder de uitleg hoe deze realisatie past binnen de context van de specifieke accountantsorganisatie helpt dit stakeholders onvoldoende om een goed beeld te krijgen bij het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de organisatie.

De rapportage is het meest inzichtelijk voor de stakeholders, wanneer de volgende aspecten aan de orde komen:

- Een toelichting hoe de kwaliteitsfactor bijdraagt aan de kwaliteitsambitie
- Een toelichting hoe de kwaliteitsfactor wordt gemeten
- De doelstelling voor de kwaliteitsfactor
- De realisatie ten opzichte van de doelstelling en de ontwikkeling in de tijd.

4 Rapportage generieke kwaliteitsfactoren

Voor een aantal generieke kwaliteitsfactoren is rapportage naar de mening van de NBA voor stakeholders van belang, los van de informatie op basis waarvan de accountantsorganisatie zelf monitort. Het ligt daarom voor de hand dat de accountantsorganisatie hierover rapporteert in het kader van de vereiste om een beschrijving van het stelsel van kwaliteitsbeheersing te verstrekken in het transparantieverlag. Hiermee wordt ook inzicht gegeven in de (investerings in de) kwaliteit van de sector als geheel.

Het is mogelijk dat accountantsorganisaties hun organisatie (nog) niet sturen op basis van de in deze handreiking beschreven branche generieke kwaliteitsfactoren. Het kan zo zijn dat een accountantsorganisatie geen informatie heeft over een bepaalde factor. In dat geval wordt dit in het verslag toegelicht ('comply or explain') met vermelding van de wijze waarop de organisatie realisatie van haar kwaliteitsdoelstellingen op dit aspect wel monitort dan wel vermelding van het feit dat ze geen informatie gebruikt om de realisatie van doelstellingen op dit aspect te monitoren. De NBA is van mening dat die toelichting op zichzelf informatiewaarde heeft voor de stakeholder die zich op basis van de in het transparantieverlag opgenomen informatie een beeld wil vormen over het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de accountantsorganisatie.

Ook voor de rapportage van generieke kwaliteitsfactoren geldt dat het van belang is dat accountantsorganisaties naast de realisatie op een bepaalde kwaliteitsfactor ook hun ambitie weergeven, uitleggen waarom deze ambitie bij ze past, welke duiding zij geven aan het verschil tussen ambitie en realisatie en welke acties hieruit volgen. Om stakeholders een beeld te geven van het kwaliteitsdenken en stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantsorganisatie is het van belang om inzicht te geven in de investeringen (input) in kwaliteit, de kwaliteitsborgen binnen het proces van uitvoering van de controle (proces) en de uitkomsten (output).

4.1 Input

Belangrijke investeringen in kwaliteit voor een accountantsorganisatie zijn investeringen in mensen, investering van tijd op controle-opdrachten en investering in technologie en methodologie. Hierbij geldt dat binnen de meeste internationale netwerken de investeringen in technologie en methodologie grotendeels plaatsvindt binnen het netwerk waaraan de Nederlandse organisatie een bijdrage levert. Het is van belang dat accountantsorganisaties inzicht geven in de investeringen die ze op genoemde gebieden doen al dan niet via het netwerk. Hierbij wordt verwacht dat accountantsorganisaties minimaal aandacht besteden aan:

- De 'leverage' op de controle-opdrachten door het aantal partner/director uren uit de drukken als percentage van het totaal aantal uren.
- Het aantal uren per fte besteed aan controle-opdrachten respectievelijk overige werkzaamheden in totaal en per functiecategorie,
- De investeringen in technologie en methodologie ten behoeve van de controle die de accountantsorganisatie doet, zelfstandig dan wel via haar bijdrage aan de ontwikkeling hiervan in netwerkverband. De investeringen moeten worden weergegeven in een percentage van de controleomzet op jaarbasis.
- Gemiddeld aantal uren training en opleiding per medewerker (interne en externe opleidingen).
- Het verloop van medewerkers met inzicht in de relevante kenmerken op basis waarvan de organisatie de verloopcijfers monitort, zoals verloop per functieniveau, ervaringsjaren of door een onderscheid te maken tussen key talents en overige medewerkers.
- Resultaten werknemerstevredenheidsmetingen op aspecten die gerelateerd zijn aan coaching en controle-kwaliteit.

4.2 Proces

In het proces van uitvoering van de accountantscontrole bouwt een accountantsorganisatie waarborgen in ten behoeve van de kwaliteit van de uitgevoerde controles. Om inzicht te geven in het stelsel van kwaliteitsbeheersing is het van belang dat de accountantsorganisatie inzicht geeft in de belangrijkste maatregelen en in de wijze waarop ze de uitvoering hiervan monitort. Het betreft hier bijvoorbeeld het controle-proces zoals het controleteam dat uitvoert, de inzet van specialisten hierbij en de mate waarin kwaliteitsreview en consultatie plaatsvindt. Voor een aantal aspecten wordt verwacht dat de accountantsorganisatie de uitvoering monitort op basis van KPI's dan wel aan stakeholders inzicht geeft in de uitvoering van deze maatregelen via de rapportage van

kwaliteitsfactoren. Hierbij wordt verwacht dat accountantsorganisaties minimaal aandacht besteden aan:

- Aantal FTE's dan wel uren besteed aan de ondersteuning van de controle (functies Vaktechniek, Compliance en Independence). Dit in percentage van het totaal aantal FTE's dan wel controle uren.
- Aantal consultaties op het gebied van verslaggeving en controle als percentage van het aantal controleopdrachten. .
- Aantal uitgevoerde OKB's en andere kwaliteitsreviews voor afgifte van de verklaring in een percentage van de wettelijke controles met hierbij afzonderlijk weergegeven de verplichte en de vrijwillige OKB's.
- Aantal uren besteed aan OKB's en andere kwaliteitsreviews voor afgifte van de verklaring, als percentage van het totaal aantal uren besteed aan de controle van opdrachten waar een kwaliteitsreview is uitgevoerd met hierbij afzonderlijk weergegeven de verplichte en de vrijwillige OKB's.
- Percentage uren besteed door IT specialisten en andere (met afzonderlijk weergegeven de onder standaard 620 vallende) specialisten op controle-opdrachten, afzonderlijk voor OOB en niet-OOB

4.3 Output

Het is van belang dat accountantsorganisaties ook inzicht geven in de effecten van de maatregelen binnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Naast informatie over de input en het proces is het daarom ook van belang dat de accountantsorganisatie inzicht geeft in de uitkomsten hiervan. Hierbij wordt verwacht dat accountantsorganisaties minimaal aandacht besteden aan:

- Aantal uitgevoerde interne en externe kwaliteitsreviews na afgifte van de controleverklaring in percentage van het totaal aantal afgegeven controleverklaringen en de uitkomsten van deze kwaliteitsreviews.
- Aantal intern vastgestelde overtredingen van onafhankelijkheidsregels, als percentage van totaal aantal werknemers
- Aantal gecorrigeerde fundamentele fouten, waarbij de jaarrekening waarin de fout is gemaakt is gecontroleerd door de organisatie, als percentage van aantal afgegeven controleverklaringen.

5 Ontwikkeling kwaliteitsdenken

De in paragraaf 4 genoemde kwaliteitsfactoren vormen gezamenlijk een indicatie voor het kwaliteitsdenken van een kantoor, de investeringen in kwaliteit (input en proces) en de uitkomsten hiervan (output). Het is niet zo dat de impact van de individuele factoren wetenschappelijk is vastgesteld, maar de NBA is wel van overtuigd dat de aandacht voor en de investering in deze factoren een positieve bijdrage aan de kwaliteit levert.

Internationaal wordt eveneens gewerkt aan het inzichtelijk maken van kwaliteit van de rapportage van kwaliteitsfactoren. Zowel de IAASB als de PCAOB besteedt hier aandacht aan. Ook het gebruik van de factoren in Nederland, de discussie hierover en wetenschappelijk onderzoek zullen tot nieuwe inzichten leiden. Het is de verwachting dat dit er toe leidt dat de NBA op termijn de kwaliteitsfactoren zal aanpassen.

6 Toepassingsgebied en ingangsdatum

Deze handreiking is van toepassing op alle accountantsorganisaties met een oob vergunning. Deze NBA-handreiking bevat geen nieuwe regelgeving. De NBA verwacht dat oob-kantoren over de in deze handreiking genoemde factoren rapporteren in transparantieverlagen over boekjaren die aanvangen op of na 15 december 2015. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Eerdere toepassing kan ook partieel gebeuren op basis van reeds beschikbare informatie

Bijlage: Relevante regelgeving

Regels met betrekking tot Nederlandse organisaties geldig tot 17 juni 2016

BTA, Artikel 30

- 1 Een accountantsorganisatie die een wettelijke controle heeft verricht bij een organisatie van openbaar belang stelt binnen drie maanden na afloop van haar boekjaar een verslag op waarin ten minste het volgende wordt opgenomen:
 - a een beschrijving op hoofdlijnen van haar juridische en organisatorische structuur;
 - b indien zij onderdeel uitmaakt van een netwerk: een beschrijving op hoofdlijnen van de organisatiestructuur van het netwerk;
 - c een beschrijving op hoofdlijnen van haar beheersstructuur;
 - d een beschrijving op hoofdlijnen van haar stelsel van kwaliteitsbeheersing en een verklaring van de personen die haar dagelijks beleid bepalen dat dit stelsel al dan niet doeltreffend functioneert;
 - e het tijdstip waarop het stelsel van kwaliteitsbeheersing is geëvalueerd ingevolge artikel 22, tweede lid;
 - f of het stelsel van kwaliteitsbeheersing voorwerp is geweest van toezicht door de Autoriteit Financiële Markten;
 - g een lijst van de organisaties van openbaar belang waarbij in het desbetreffende boekjaar een wettelijke controle is verricht;
 - h een verklaring die bevestigt dat intern toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften is uitgevoerd;
 - i een verklaring over het beleid dat door de accountantsorganisatie wordt gevoerd inzake het op een gestructureerde manier onderhouden van de basiskennis van haar medewerkers en het bijhouden van ontwikkelingen op hun vakgebied;
 - j de totale omzet van de onderdelen van het netwerk die zich in Nederland bevinden, waarbij de omzet van de accountantsorganisatie wordt verdeeld in omzet voor wettelijke controles en voor overige dienstverlening; en
 - k informatie over de grondslag voor de beloning van de externe accountants.
- 2 De accountantsorganisatie ondertekent het verslag en plaatst dit onverwijld op haar website. De accountantsorganisatie houdt het verslag gedurende tenminste een jaar op de website toegankelijk.

Verplichtstelling voor buitenlandse organisaties geldig tot 17 juni 2016

Bta, Artikel 2b

Het transparantieverslag, bedoeld in artikel 12c, eerste lid, onderdeel d, van de wet, bevat informatie die gelijkwaardig is aan de informatie, genoemd in artikel 30, eerste lid.

Wta, artikel 12c, eerste lid, onderdeel d,

zij op haar website jaarlijks een transparantieverslag publiceert met bij algemene maatregel van bestuur bepaalde informatie.

Relevante regelgeving na 17 juni 2016

EU verordening Artikel 13 *Transparantieverlag*

- 1 Een wettelijke auditor die of een auditkantoor dat wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang uitvoert, maakt uiterlijk vier maanden na afloop van elk boekjaar een jaarlijks transparantieverlag openbaar. Dat transparantieverlag wordt gepubliceerd op de website van de wettelijke auditor of het auditkantoor en dient gedurende ten minste vijf jaar na de publicatie ervan op de website, op deze website beschikbaar te blijven. Indien de wettelijke auditor in dienst is bij een auditkantoor, berusten de verplichtingen uit hoofde van dit artikel bij het auditkantoor.

Een wettelijke auditor of een auditkantoor mag zijn gepubliceerde jaarlijkse transparantieverlag wijzigen. In dat geval geeft de wettelijke auditor of het auditkantoor aan dat het een bijgewerkte versie van het verslag betreft, en dient de oorspronkelijke versie van het verslag op de website beschikbaar te blijven.

Wettelijke auditors en auditkantoren delen de bevoegde autoriteiten mee dat het transparantieverlag is gepubliceerd op de website van de wettelijke auditor of het auditkantoor of, in voorkomend geval, dat het is bijgewerkt.

- 2 Het jaarlijkse transparantieverlag bevat ten minste de volgende informatie:
 - a een beschrijving van de juridische en eigendomsstructuur van het auditkantoor;
 - b indien de wettelijke auditor of het auditkantoor tot een netwerk behoort:
 - i een beschrijving van het netwerk en van de juridische en structurele regelingen binnen het netwerk;
 - ii de naam van alle wettelijke auditors die alleen werken en auditkantoren die tot het netwerk behoren;
 - iii de landen waarin elke wettelijke auditor die alleen werkt en elk auditkantoor dat tot het netwerk behoort, bevoegd is als wettelijke auditor of zijn statutaire zetel, centraal bestuur of hoofdvestiging heeft;
 - iv de totale omzet die de wettelijke auditors die alleen werken en auditkantoren die tot het netwerk behoren, behalen met de wettelijke controle van jaarlijkse financiële overzichten en geconsolideerde financiële overzichten;
 - c een beschrijving van de bestuursstructuur van het auditkantoor;
 - d een beschrijving van het interne kwaliteitscontrolesysteem van de wettelijke auditor of van het auditkantoor en een verklaring van het leidinggevende of bestuursorgaan betreffende de doeltreffendheid van de werking van dit systeem;
 - e de datum waarop de laatste kwaliteitsbeoordeling zoals bedoeld in artikel 26 heeft plaatsgevonden;
 - f een lijst van de organisaties van openbaar belang waarbij de wettelijke auditor of het wettelijke auditkantoor het afgelopen jaar wettelijke controles van financiële overzichten heeft uitgevoerd;
 - g een verklaring betreffende de praktijken van de wettelijke auditor of het auditkantoor op het gebied van de onafhankelijkheid, waarin tevens wordt bevestigd dat een interne beoordeling van de naleving van de onafhankelijkheidsvereisten heeft plaatsgevonden;
 - h een verklaring inzake het door de wettelijke auditor of het auditkantoor gevolgde beleid betreffende de permanente scholing van wettelijke auditors als bedoeld in artikel 13 van Richtlijn 2006/43/EG;
 - i informatie over de grondslagen voor de beloning van vennoten in auditkantoren;
 - j een beschrijving van het beleid van de wettelijke auditor of het auditkantoor betreffende het rouleren van voornaamste vennoten en personeel overeenkomstig artikel 17, lid 7;
 - k informatie over de totale omzet van de wettelijke auditor of het auditkantoor, ingeval deze informatie niet openbaar is gemaakt in de financiële overzichten bedoeld in artikel 4, lid 2, van Richtlijn 2013/34/EU, uitgesplitst in:
 - i inkomsten ontvangen voor de wettelijke controle van jaarlijkse financiële overzichten en geconsolideerde financiële overzichten van organisaties van openbaar belang en entiteiten die behoren tot een groep van ondernemingen waarvan de moederonderneming een organisatie van openbaar belang is;
 - ii inkomsten ontvangen voor de wettelijke controle van jaarlijkse financiële overzichten en geconsolideerde financiële overzichten van andere entiteiten;

- iii inkomsten ontvangen voor toegestane niet-controlediensten aan entiteiten die worden gecontroleerd door de wettelijke auditor of het auditkantoor; en
- iv inkomsten ontvangen voor niet-controlediensten aan andere entiteiten.

De wettelijke auditor of het auditkantoor kan, in uitzonderlijke gevallen, besluiten de in punt f) van de eerste alinea vereiste informatie niet openbaar te maken voor zover dit noodzakelijk is om een imminente en significante bedreiging voor de persoonlijke veiligheid van een persoon in te perken. De wettelijke auditor of het auditkantoor kan aan de bevoegde autoriteit het bestaan van een dergelijke bedreiging aantonen.

- 3 Het transparantieverlag wordt ondertekend door de wettelijke auditor of het auditkantoor.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl